

**Socialnämndens
handlingsplan mot
våldsbejakande
extremism
2020**

**Socialnämnds handlingsplan mot våldsbejakande extremism
2020**

Dnr: 3.1.1-212/2020

Innehåll

Inledning och syfte	3
Ansvar och samverkan	3
Lokal lägesbild.....	5
Socialnämndens uppdrag och åtgärder kopplat till VBE	8
Samordnare	8
VBE - team	8
Avhopparverksamhet.....	8
Stöd till anhöriga.....	9
Förebyggande arbete	9
Förhindrande verksamhet.....	10
<i>Aktiviteter för Socialnämnden.....</i>	<i>11</i>
Föreningsbidrag och upplåtande av lokaler	13
<i>Aktiviteter föreningsbidrag och upplåtande av lokaler eller öppna rum ...</i>	<i>13</i>
Kompetenshöjande insatser inom förvaltningen.....	13
<i>Kompetenshöjande aktiviteter: .....</i>	<i>14</i>
Uppföljning.....	15

Inledning och syfte

Våldsbejakande extremism är ett samlingsbegrepp för rörelser, ideologier eller miljöer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning och som främjar våld för att uppnå ett ideologiskt mål. Med våldsbejakande menas handlingar såsom att stödja, uppmana till eller delta i ideologiskt motiverade handlingar för att främja en sak. Våldsbejakande extremistmiljöer kan utgöra ett hot till exempel mot samhällets grundläggande struktur, dess styrelseskick eller de politiska företrädarna på olika nivåer. På så sätt kan våldsbejakande extremistmiljöer utgöra ett hot mot hela demokratin och dessutom ett allvarligt hot mot medborgares möjligheter att utöva sina demokratiska rättigheter. Den demokratiska processen underkänns av extremisterna och de ser det därför som motiverat att ta till odemokratiska metoder i kampen för att uppnå det de uppfattar vara det ideala samhället.¹

För att säkerställa Stockholms stads förmåga att förebygga och förhindra våldsbejakande extremism i staden beslutade kommunfullmäktige i maj 2016 stadsövergripande riktlinjer mot våldsbejakande extremism.² I riktlinjerna framgår att stadsdelsnämnderna och berörda facknämnder ska utarbeta lokala handlingsplaner. Syftet med handlingsplanen är att säkerställa en tydlig ansvarsfördelning och struktur för arbetet med att förebygga och motverka våldsbejakande extremism på lokal nivå. Handlingsplanerna ska innehålla en lokal lägesbild och därtill lämpliga lokala aktiviteter. Handlingsplanerna revideras årligen. I kommunfullmäktiges budget 2020 framgår att staden ska fortsatt arbeta strukturerat och målmedvetet mot våldsbejakande extremism och för att stärka demokratin och de mänskliga rättigheterna i hela staden.

Stadens arbete mot våldsbejakande extremism är riktat mot tre extremistmiljöer; den autonoma vänstermiljön, vit makt-miljön och den våldsbejakande islamistiska miljön. En miljö i det här sammanhanget är en samling grupper som delar en ideologisk grund. Att arbetet fokuserar på dessa beror på att Säkerhetspolisen bedömer att dessa grupper är de främsta hoten mot vår demokrati och också mest benägna att använda våld för sin sak.³ Läs mer om stadens arbete på <https://intranat.stockholm.se/Sidor/2017/1/Valdsbejakande-extremism/>

Ansvar och samverkan

Ansvar

I Stockholms stad verkar och vistas i olika utsträckning personer och grupperingar från olika våldsbejakande extremistiska miljöer. Var de finns och hur aktiva dessa olika grupper är skiftar över tid och dessa förändringar kan ske snabbt. Att dessa miljöer ständigt förändras är därför en viktig utgångspunkt att ta hänsyn till för de nämnder i staden som arbetar med dessa frågor. Staden ska aktivt motverka våldsbejakande extremism i de stadsdelar där sådana rörelser har fått fäste. Åtgärder ska vidtas skyndsamt när det finns kunskap om etablerade extremistgrupperingar i ett område, kunskap om individer som rekryterar till extremistgrupper eller där individer uppvisar riskbeteenden för radikaliserings. Det ska finnas tydliga rutiner för

---

¹ *Våldsbejakande extremism i Sverige - nuläge och tendenser* (Ds 2014:4), s. 17 och 20

² Dnr 155-943/2015

³ Säkerhetspolisens årsbok 2017, s30-35

att på individnivå kunna hantera avhoppare och drabbade. Stadsdelsnämnderna och berörda facknämnder ska utarbeta lokala handlingsplaner med verksamhetsspecifika analyser av nuläget och med riktade insatser i arbetet mot våldsbejakande extremism. Samtliga nämnder ska genom kontroll och uppföljning säkerställa att ekonomiska bidrag eller tillgång till lokaler inte går till någon aktör som inte står bakom den demokratiska rättsstatens principer, de mänskliga rättigheterna och jämställdhet mellan kvinnor och män, eller som uppmuntrar eller möjliggör våldsbejakande extremism.

Stadens verksamheter har ett uppdrag att arbeta mot våldsbejakande extremism och berörda nämnder ansvarar för att aktiviteter som är lämpliga i förhållande till lägesbilden genomförs. Behovet av aktiviteter och aktiviteternas innehåll kan variera mellan olika delar av staden beroende på hur lägesbilden ser ut och vilka extremistiska grupper som finns lokalt. Berörda nämnder ansvarar vidare för att anställda inom de egna verksamhetsområdena har kunskap om området och känner till innehållet i nämndens handlingsplan. Nämnderna ska ha en lokal samordnare för detta arbete. Den lokala samordnaren ansvarar för att:

- Delta i stadens nätverk för samordnare mot våldsbejakande extremism och ha en nära samverkan med stadens centrala samordnare.
- I sin förvaltning aktivt arbeta för att implementera rutiner, mallar och dylikt kopplat till VBE.
- Löpande samverka med polisen och andra berörda aktörer lokalt för att ha en aktuell lägesbild.
- Den lokala lägesbilden uppdateras årligen och att medarbetarnas erfarenheter då inhämtas genom fastställd enkät.
- Vara kontaktpunkt från förvaltningen gentemot polisen och andra berörda aktörer i frågor som rör våldsbejakande extremism.
- Säkerställa informationsdelning till berörda aktörer inom förvaltningens verksamheter.
- Stödja förvaltningens verksamheter som berörs av frågan i sitt arbete.
- Bevaka och följa frågan lokalt, regionalt och nationellt.

Samverkan

Stadens verksamheter ska ha en nära samverkan med polisen. Det lokala brottsförebyggande arbetet regleras i en stadsövergripande samverkansöverenskommelse mellan staden och polisregion Stockholm. I den framgår fackförvaltningarnas ansvar i samverkan. Lokala samverkansöverenskommelser har tagits fram i alla stadsdelsförvaltningar

Samverkan kring individer i risk att radikaliserar

I stadens verksamheter möter medarbetare individer i riskzon för destruktiva livsmiljöer och utanförskap, exempelvis kriminalitet och radikalisering. Det finns ett behov av att utveckla arbetssätt och metoder för att fånga upp och motverka att individer radikaliserar.

Individer ska tillfrågas om samtycke till att dela relevant information med berörda aktörer rutinmässigt av stadens verksamheter så att samverkan kan ske på individnivå i så stor omfattning som möjligt.

Rutin vid oro/händelse rörande våldsbejakande extremism

För att tydliggöra rutiner för gemensam hantering kring radikaliserade individer har en rutin tagits fram. Där beskrivs hur medarbetare i staden ska agera när de känner oro för en individ eller det har inträffat en händelse som kan vara kopplat till våldsbejakande extremism.

Blankett för aidentifierad information

Det finns en blankett för aidentifierad information som ska användas vid oro/händelser kopplat till VBE. Den finns på intranätet och ska fyllas i och skickas till förvaltningens samordnare. Blanketten är en del i arbetet med att kartlägga förekomsten av VBE lokalt.

Lokal lägesbild

Flera händelser med koppling till vitmakt-miljön har uppmärksammats i förvaltningens enheter som har verksamheter utspridda inom flera stadsdelsförvaltningar. Händelser som har rapporterats in är bland annat i form av skadegörelser som har ägt rum, bärande av symboler, hot och kränkningar, våld, försök till rekrytering och uttryck av våldsbejakande åsikter. Inom den islamistiska våldsbejakande miljön har uppmärksammats att en person har burit på symboler och en annan har uttryckt våldsbejakande åsikter.

Kartläggning

Förvaltningens lokala lägesbild baseras på information från socialförvaltningens avdelning för stadsövergripande sociala frågor och förvaltningens egna verksamheter. Informationen har

inhämtats genom en enkät framtagen av stadsledningskontoret som skickades ut till samtliga enhetschefer och biträdande chefer inom förvaltningen. Totalt har 51 enhetschefer inom både **avdelningen för stadsövergripande sociala frågor, administrativa avdelningen, avdelningen för mottagande av nyanlända samt socialtjänstavdelningen haft möjlighet att besvara lägesbildsenkäten mot våldsbejakande extremism.** Enkäten besvarades av 46 enhetschefer inom samtliga avdelningar.

Av svaren från enkätundersökningen framkommer att flera händelser med koppling till vitmakt-miljön uppmärksammats i förvaltningens enheter som har verksamheter utspridda inom flera stadsdelsförvaltningar.

Resultat från förvaltningens enkät:

- Förvaltningens enheter anser att det är viktigt att samverka främst med stadsdelsförvaltningarnas socialtjänster polis och psykiatri, såsom BUP/vuxenpsykiatri. Därefter finns önskemål att samverka även med kriminalvården, föreningar, trossamfund, anhöriga och skola.
- Förvaltningens lokala handlingsplan kring våldsbejakande extremism har god spridning och den har uppmärksammats i olika sammanhang såsom på arbetsplatsträffar, föreläsningar/utbildningar samt har använts som diskussionsunderlag under enhets/arbetsplatsträffar.
- Stadens grundläggande webbutbildning har haft en god spridning bland förvaltningens chefer och medarbetare. 725 av totalt 955 anställda inom förvaltningen har genomgått utbildningen. Målet är att samtliga medarbetare och chefer inom förvaltningen ska genomgå och ha grundläggande kunskap kring VBE frågan vid årsskiftet 2020/2021.
- Chefer inom förvaltningen har god kännedom om att förvaltningen har en särskild utredare som samordnar arbetet mot våldsbejakande extremism. Däremot behöver kännedomen om denna funktion höjas bland medarbetarna inom förvaltningen. Även kunskapen om blanketten för oidentifierad information som ska användas om man har upplevt oro eller en händelse med kopplingar till våldsbejakande extremism behöver höjas. Endast några få av enheterna har använt sig av blanketten. De flesta som har svarat på enkäten har emellertid inte haft anledning att fylla i blanketten.
- Chefer och medarbetare inom förvaltningen har deltagit i de utbildningar som förvaltningens VBE-samordnare har erbjudit och även i de utbildningar som förvaltningen tillsammans med stadsledningskontoret har arrangerat. Det finns en god grundläggande kunskapsnivå om VBE bland medarbetarna inom förvaltningen. Behov finns dock av ytterligare utbildning för att höja kompetensnivån ytterligare kring frågan.

Analys

Antalet inrapporterade händelser med kopplingar till våldsbejakande extremism är låg. Den samlade bedömningen är likväl att det finns en ökad kunskap om VBE som har lett till att medarbetarna har uppmärksammat tecken som kan tyda på uttryck för våldbejakande extremistiska åsikter. Utifrån den lokala lägesbilden kan förvaltningen konstatera att

vitmaktmiljön fortfarande är vanligast förekommande. Både den islamistiska och den autonoma miljön finns representerade, men i mindre omfattning. Detta ligger i linje med tidigare års lägesbild.

Förebyggande arbete bedrivs sedan lång tid och på olika nivåer inom förvaltningens verksamheter: universell, selektiv och indikerad prevention. Förvaltningen bedömer att arbetet mot våldsbejakande extremism, som ska omfatta samtliga extremistmiljöer, är inkluderat i befintligt arbete.

Under 2019-2020 har förvaltningen arbetat riktat med återvänderfrågan då några av stadens stadsdelsförvaltningar har fått in orosanmälningar rörande både barn och vuxna med koppling till individer som befinner sig i krigsdrabbade områden och kan komma att återvända till staden. Detta är en ny företeelse för förvaltningen vilket har föranlett upprättandet av en Vägledning till socialtjänstens arbete kring barn och unga återvändare från krigsdrabbade områden (se bilaga 1). VBE-teamets arbete, som påbörjades i Järvaområdet, har pågått under 2019 där kontakt med vuxna individer har initierats i syfte att erbjuda hjälp och stödinsatser från socialtjänsten. Detta arbete fortgår även under 2020. Förvaltningens VBE-samordnare tillhandahåller stöd i enskilda ärenden med kopplingar till orosanmälningar för barn och unga både gällande återvänderfrågan och i övriga ärenden med kopplingar till våldsbejakande extremism. Socialförvaltningen har tillsammans med stadsledningskontoret även erbjudit flertalet riktade utbildningsinsatser kring återvänderfrågan till samtliga stadsdelsförvaltningar och andra aktörer såsom skola, polis och hälso-sjukvård med fokus på hantering och beredskap för målgrupperna barn och unga, unga vuxna, vuxna och anhörigstöd. Flertalet av socialförvaltningens verksamheter har också fått beredskap att hantera återvänderfrågan vid behov och om det skulle bli aktuellt. De verksamheter som berörs av detta arbete är bland annat behandlingsenheten, enheten för stöd och skydd, VBE-teamet och socialjouren. Socialförvaltningen har även erbjudit flertalet utbildningstillfällen och workshops i syfte att medvetandegöra frågan med fokus på att belysa hur frågan om skydd, stöd och hjälp till enskilda med koppling till VBE ska tillämpas inom socialtjänstens ansvar och uppdrag.

Trots att förvaltningen redan genomfört kompetenshöjande insatser kopplat till våldsbejakande extremism finns behov av ytterligare utbildningsinsatser. Förvaltningen ser behov av att alla chefer och medarbetare ska ha en grundläggande kunskap om dessa frågor för att på så sätt tidigt kunna uppmärksamma tecken. Förvaltningen kommer därför att arbeta för att samtliga chefer och medarbetare inom förvaltningen ska ha genomgått den webbaserade utbildningen senast vid årsskiftet 2020. Förvaltningens VBE-samordnare kommer under året att följa upp och säkerställa att detta fullgörs.

Förvaltningen kan konstatera att spridningen av den lokala handlingsplanen behöver förbättras, för att säkerställa att all personal har kännedom om denna. Detta kommer att prioriteras under 2020 och förvaltningens VBE-samordnare kommer att fortsätta att besöka förvaltningens arbetsplatsträffar i syfte att uppmärksamma arbetet mot VBE frågan i hela förvaltningen.

Socialnämndens uppdrag och åtgärder kopplat till VBE

Samordnare

Socialförvaltningens VBE-samordnare finns på kompetenscenter barn och unga vid *avdelningen för stadsövergripande sociala frågor* med särskilt ansvar för att på en stadsövergripande nivå samordna socialtjänstens frågor kring våldsbejakande extremism både inom BoU- och vuxenområdet. Avdelningen har bland annat i uppdrag att stödja stadsdelsförvaltningarnas preventiva insatser samt sprida och samla kunskaper och effektiva och evidensbaserade metoder. Avdelningen har fungerande strukturer och nätverk för informations- och kunskapsutbyte med stadsdelsförvaltningarna. VBE-samordnaren driver också socialförvaltningens interna arbete mot våldsbejakande extremism och är ett kunskapsstöd gentemot stadsdelsförvaltningarnas socialtjänster genom att tillhandahålla information, utbildning och andra relevanta kompetenshöjande åtgärder. Socialförvaltningens VBE-samordnare representerar förvaltningen i olika sammanhang och på olika nivåer där erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling erbjuds. Arbetet sker i nära samverkan med den centrala samordnaren vid SLK.

Socialförvaltningens VBE-samordnare ansvarar också för att förvaltningen genomför nödvändiga aktiviteter i förhållande till handlingsplanen för arbetet mot våldsbejakande extremism. Detta arbete fortsätter även under 2020. Kompetenscenter barn och unga ansvarar för ett stadsövergripande socialtjänstnätverk mot våldsbejakande extremism med representanter från socialtjänstens olika områden som träffas fyra gånger per år. Syftet med gruppen är att få ökad samsyn inom området, vara ett forum för diskussioner om hur socialtjänstens kan förebygga, utreda och ge insatser till personer som är involverade eller riskerar att involveras i våldsbejakande extremism samt erfarenhetsutbyte.

VBE - team

Socialförvaltningen har inrättat ett VBE-team vars uppdrag är att i samverkan med polis ta en första kontakt med personer som polisen eller säkerhetspolisen bedömer har en koppling till våldsbejakande extremistiska miljöer. Teamets målgrupp är vuxna individer utan barn och målsättningen är att vid ett möte tillsammans med polis erbjuda hjälp och stöd. Om individen vill så länkar teamet till ansvarig stadsdelsförvaltning som tillsammans med den enskilde kan komma överens om hur ett stöd skulle kunna byggas upp. När det gäller personer ur nämnda målgrupp som har minderåriga barn och där det finns en oro kring barnen gör polisen en orosanmälan till ansvarig stadsdelsförvaltning. Utöver den kontaktskapande verksamheten ska VBE-teamet också bidra till att utveckla arbetssätt och metoder för att arbeta med målgruppen och med samverkande myndigheter.

Avhopparverksamhet

I Stockholms stad ska socialtjänsten ha förmåga och förutsättning att underlätta för dem som vill lämna en våldsbejakande miljö och vid behov kunna vidta behövliga åtgärder. Insatser som utgör stöd till individer som är motiverade att lämna extremistiska miljöer bedöms utifrån motsvarande kriterier som idag används för att ge stöd till individer som vill lämna grov brottslig verksamhet.

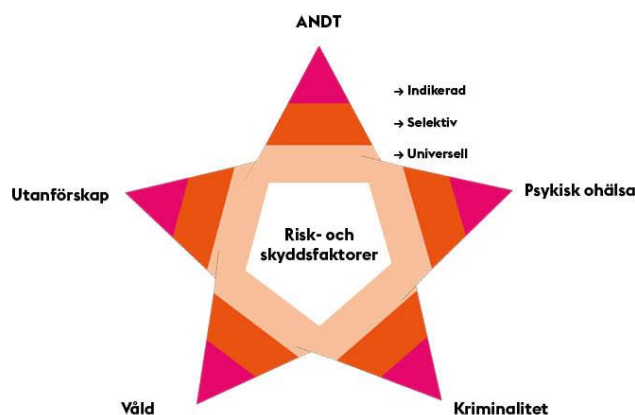
Avhopparverksamhet kan erbjudas inom ramen för den stadsövergripande avhopparverksamheten vid socialförvaltningen eller i sociala insatsgrupper, SIG, lokalt på stadsdel. Vid socialförvaltningen finns den stadsövergripande avhopparverksamheten. Verksamheten är tillgänglig för de individer som har ett särskilt skyddsbehov, vilket bedöms av polisens Brottsoffer-och personsäkerhetsverksamhet (Bops). SIG riktar sig till kvinnor och män i åldern 19 – 29 år, som behöver och vill ha stöd för att lämna en kriminell livsstil. SIG finns i de sju ytterstadsdelsförvaltningarna. Inom ramen för detta arbete finns även möjlighet att ta emot personer som vill lämna extremist-miljöer. För att ingå i en social insatsgrupp måste individen lämna sitt samtycke till att relevant information kan delas mellan berörda myndigheter. Det finns inga särskilda insatser kopplade till avhopparverksamheten utan utbudet av insatser består av socialtjänstens ordinarie verksamhet såsom behovsprövade öppna insatser och placering. Ansvaret för stöd och skydd för barn och unga upp till och med 20 års ålder, som begår brott och/eller misstänks ha kopplingar till VBE, ligger på stadsdelsförvaltningarnas barn- och unga enheter inom individ- och familjeomsorgen. Arbetet styrs till stor del av samma bestämmelser i socialtjänstlagen (2001:453), SoL och *lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga*, LVU som socialtjänstens arbete med barn och unga generellt. Socialtjänsten har också särskilda uppgifter gällande unga lagöverträdare som framgår av *lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare*, LUL. Alla insatser som beviljas ges med stöd av SoL utifrån de individuella behov och förutsättningar som råder i det enskilda fallet.

Stöd till anhöriga

Anhöriga till personer som är inblandade i våldsbejakande extremism kan också behöva stöd. Anhöriga kan vara viktiga i arbetet mot VBE. Det kan gälla föräldrar eller partners men också syskon, vänner eller vuxna barn. Insatserna anpassas utifrån individuella förutsättningar och att olika former av våldsbejakande extremism tar sig olika uttryck. Socialtjänstens ordinarie verksamheter har ett ansvar för att kunna stödja anhöriga inom ramen för socialtjänstens uppdrag att tillhandahålla service, råd och stöd. Socialförvaltningens behandlingsenhet har i uppdrag att vara ett komplement till stadsdelarnas anhörigstöd och kunna erbjuda stödsamtal med anhöriga.

Förebyggande arbete

För att bidra till ett kunskapsbaserat förebyggande arbete i staden bör socialförvaltningens stöd utgå från risk- och skyddsfaktorer (kring främst barn och unga och eventuella stödinsatser för vuxna) samt lokala lägesbilder, och innehålla en kombination av stöd kring både universella/generella insatser som riktas till alla och specifika insatser inom olika sakområden såsom ANDTS, spel om pengar, våld i nära relationer, utanförskap, kriminalitet, psykisk ohälsa och våldsbejakande extremism. Detta kan illustreras via preventionstjärnan nedan.

Ett mer sammanhållet stöd från socialförvaltningen skulle sannolikt innebära vinster för alla parter i form av bland annat resursoptimering och ökad samverkan, samtidigt som det ökar möjligheten att rikta insatser till där de behövs bäst och på så sätt bidra till en ökad likställighet i stadens förebyggande arbete. Inom ramen för arbetet mot våldsbejakande extremism är det viktigt att upptäcka extremistiska miljöer och personer i riskzon att radikaliserar i ett tidigt skede. Medarbetarna som jobbar med frågan behöver känna till den lokala lägesbilden, ha kunskap om olika grupperns symboler och andra kännetecken liksom kunskap om vart medarbetare och medborgare ska vända sig när det finns misstanke att en person håller på att radikaliseras eller på annat sätt stödjer, rekryterar eller förespråkar våldsbejakande extremism.

Förhindrande verksamhet

I stadens verksamheter möter medarbetare individer i riskzon för destruktiva livsmiljöer och utanförskap, exempelvis kriminalitet och radikalisering. Det finns ett behov av att utveckla arbetsätt och metoder för att fånga upp och motverka att individer radikaliserar. Särskilt viktigt i detta arbete är samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och även Jobbtorg och Kriminalvården/ Frivården. Socialtjänsten har enligt lagstiftning det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp de behöver. Det finns dock inga lagar som stödjer kommuner i att sätta in tvångsåtgärder mot personer som exempelvis återvänt från krig eller rör sig i miljöer med våldsbejakande extremism.

Om en person vill ha stöd kan socialtjänsten erbjuda insatser. Alla ärenden utgår ifrån individens behov, vilket säkerställer att rätt stöd ges utifrån varje enskild individs förutsättningar. Om individen samtycker till att information delas mellan myndigheter och aktörer kan stödet erbjudas inom ramen för t.ex. sociala insatsgrupper eller stadens avhopparverksamhet.

Aktiviteter för Socialnämnden

Aktivitet	Ansvarig	Tidplan	Uppföljning
<p>VBE-samordnaren deltar i det stadsövergripande nätverk där stadens lokala VBE-samordnare träffas regelbundet för att diskutera aktuella frågor och utbyta kunskaper och erfarenheter. VBE-samordnaren deltar även i Center mot våldsbejakande extremism (CVE:s) storstadsnätverk, CVE:s socialtjänstnätverk och i arbetet med Nordic Safe Cities Capitol Room</p>	<p>Nätverksträffar leds av stadens centrala VBE-samordnare. I de externa nätverken deltar den lokala VBE-samordnaren tillsammans med centrala VBE-samordnaren på SLK.</p>	<p>En gång i månaden för stadsövergripande nätverket. 9 tillfällen per år för externa samverkansmöten.</p>	<p>Löpande</p>
<p>Socialförvaltningens VBE-samordnare håller i det stadsövergripande socialtjänstnätverket mot VBE. Nätverkets syfte är att få samsyn, ha forum att utbyta erfarenheter och diskutera aktuella händelser med kopplingar till VBE området inom socialtjänsten</p>	<p>Den lokala VBE-samordnaren.</p>	<p>Fyra gånger per år.</p>	<p>Uppföljning vid årsskiftet.</p>
<p>Följa upp hur stadsdelsförvaltningarna har implementerat och följt upp framtagen Vägledning för socialtjänstens arbete med barn och unga återvändare från krigsdrabbade områden.</p>	<p>Den lokala VBE-samordnaren.</p>	<p>Under våren 2020</p>	<p>Uppföljning, VB, T1 och T2.</p>
<p>Ta fram en fortsatt vägledning, stödmaterial för att tillgodose behov av stöd och hjälp för barn och unga som återvänder från krigsdrabbade områden.</p>	<p>Den lokala VBE-samordnaren.</p>	<p>Under våren 2020</p>	<p>VB, T1 och T2</p>
<p>Medverka vid utbildningar som syftar till att erbjuda råd och stöd till dem som arbetar inom socialtjänstområden.</p>	<p>Den lokala VBE-samordnaren.</p>	<p>Under 2020</p>	<p>Utvärdering, uppföljning, VP, VB, T1 och T2.</p>
<p>Socialförvaltningens VBE-samordnare ska starta och hålla i en arbetsgrupp som ska fokusera på att ta fram bedömningsinstrument inom socialtjänsten för barn och unga och vuxna.</p>	<p>Den lokala VBE-samordnaren tillsammans med centrala samordnaren mot VBE på SLK och berörda</p>	<p>Under 2020</p>	<p>Löpande</p>

	deltagare inom arbetsgruppen som kommer från olika sdf och representerar socialtjänsten olika verksamhetsområden.		
Fortsätta efterleva stadens riktlinjer, vägledning samt blankett för oidentifierad information i samtliga verksamheter inom Socialförvaltningen	Den lokala VBE-samordnaren.	Under 2020	Löpande
Medverka i förvaltningens arbetsplatsträffar (för samtliga enheter) för att informera om hur staden och förvaltningen arbetar mot VBE frågan.	Den lokala VBE-samordnaren.	Under 2020	VB, T1 och T2
Samverka med polis och stadsdelsförvaltningarna kring individer som polisen identifierat som återvändare från krigshärjade områden VBE teamet ska utgöra en första kontakt för stadens socialtjänst och andra verksamheter i staden för att lotsa individer kopplade till vbe till rätt socialtjänstinstans	Socialtjänstavdelningen och SLK	Under 2020	VB, T1 och T2
Fortsätta erbjuda stöd till individer som uttrycker att de vill lämna extremistmiljöer genom att lotsas till socialtjänsten i rätt stadsdelsförvaltning. Även anhöriga till individer som befinner sig i extremistmiljöer kan få stöd	Enheten för hemlösa, VBE teamet och förvaltningens VBE-samordnare.	Under 2020	VP, VB, T1 och T2
Ta emot vuxna personer för rådgivning och stöd och fungera som en länk vid behov av mer omfattande stöd.	Socialtjänstavdelningens behandlingsenhet	Under 2020	VB, T1 och T2
Förvaltningen erbjuder stadsdelsförvaltningarna stöd genom Förstärkningsteamet, särskilt erfarna socialsekreterare i arbetet med att utreda barn och ungdomar.	Socialtjänstavdelningens behandlingsenhet	Under 2020	VB, T1 och T2
Vid behov bistå med att kunna ta emot barnfamiljer för utredningsplacering	Socialtjänstavdelningen.	Under 2020	VB, T1 och T2

Föreningsbidrag och upplåtande av lokaler

Riktlinjerna för Stockholms stads arbete mot våldsbejakande extremism anger tydligt att stöd i form av ekonomiska bidrag från staden inte ska ges till någon aktör som inte står bakom den demokratiska rättsstatens principer, de mänskliga rättigheterna och jämställdhet mellan kvinnor och män. Föreningar som uppmuntrar till, eller stödjer, våldsbejakande extremism ska fråntas all typ av stöd i den mån de har sådant. Under 2020 planeras stadsövergripande riktlinjer för stadens arbete med föreningsbidrag och upplåtande av lokaler beslutas av kommunfullmäktige.

I socialnämndens riktlinjer för bidrag till ideella föreningar framgår vilka krav som ställs på föreningar för att de ska kunna beviljas bidrag genom socialnämndens organisations och föreningsutskott. Sedan maj 2017 framgår av riktlinjerna att föreningen ska ta avstånd från våldsbejakande uttryck och åsikter. Vidare framgår att föreningen inte heller får samverka med, eller anlita, organisationer eller personer som uttrycker åsikter i strid mot detta. Om föreningen inte lever upp till eller bryter mot kraven i riktlinjerna beviljas inte bidrag och beslutade bidrag kan stoppas från att betalas ut.

Aktiviteter föreningsbidrag och upplåtande av lokaler eller öppna rum

Aktivitet	Ansvarig	Tidplan	Uppföljning
Granska nya föreningar som söker bidrag	Utredare OF	Löpande	Löpande
Följa upp föreningar som beviljats bidrag	Utredare OF	Löpande	Löpande
Efterleva stadsövergripande riktlinjer avseende föreningsbidrag och lokaluthyrning i förvaltningen	EC för enheten för juridik, upphandling och föreningsstöd	Löpande	VB

Kompetenshöjande insatser inom förvaltningen

Behovet av kunskapshöjande åtgärder i staden är fortsatt stort. En webbaserad grundutbildning avseende våldsbejakande extremism har tagits fram och finns i alla anställdas utbildningsportal. Förvaltningarna säkerställer att relevant personal genomgår grundutbildningen samt deltar i andra stadsövergripande utbildningar som anordnas.

Som ytterligare stöd för stadens medarbetare finns stadens kunskapsunderlag om arbetet mot våldsbejakande extremism samlat på en intranätssida samt på Plattform socialtjänst.

<https://intranat.stockholm.se/Sidor/2017/1/Valdsbejakande-extremism-/> och https://samarbete.stockholm.se/sites/plattformsocialtjanst/SitePages/Overgripande_Trygghet-o-Sakerhet.aspx

På sidan finns en vägledning för arbetet mot våldsbejakande extremism, kontaktuppgifter till alla samordnare, handlingsplaner, symbolsammanställning, rapporter, boktips, poddar filmade föreläsningar m.m.

Kompetenshöjande aktiviteter:

Aktivitet	Ansvarig	Tidplan	Uppföljning
Medarbetare inom socialförvaltningen ska ha grundläggande kunskaper i VBE utifrån förvaltningens handlingsplan, stadens riktlinjer och vägledning.	Socialförvaltningens VBE-samordnare i samverkan med stadens centrala VBE-samordnare.	Löpande under 2020	VB, T1 och T2
Relevant personal ska ha kunskap om stadsövergripande rutiner till exempel hur man ska agera vid händelse/oro kopplad till VBE, användande av blanketten för avidentifierad information och sekretessbrytande regel om man får kännedom om att någon kan misstänkas ha begått grovt krigsbrott, folkmord eller brott mot mänskligheten.	Socialförvaltningens VBE-samordnare i samverkan med stadens centrala VBE-samordnare.	Löpande under 2020	VB, T1 och T2
Stödja stadsdelsförvaltningarna i arbetet med att implementera VBE arbetet i socialtjänsten.	Socialförvaltningens VBE-samordnare i samarbete med stadens centrala VBE-samordnare och stadsdelsförvaltningarnas lokala VBE-samordnare	Löpande under 2020	VB, T1 och T2
Alla medarbetare och chefer inom socialförvaltningen ska genomgå stadens webbaserade grundutbildning om VBE för att få grundläggande kunskap i frågan	Socialförvaltningens VBE-samordnare.	Under hela 2020	Slut årsskifte.
Anordna workshops för Jobbtorg Hässelby och ekonomiskt bistånd i Bromma sdf i syfte att tydliggöra rutiner och ansvar vid händelser med kopplingar till våldsbejakande extremism.	Workshop anordnas i samverkan med arbetsmarknadsförvaltningens	Ett tillfälle under våren 2020 och två tillfällen under hösten 2020	Utbildningen utvärderas efter genomförd workshop.

Anordna workshop för Jobbtorg Skärholmen och ekonomiskt bistånd Skärholmen samt för Jobbtorg Globen och ekonomiskt bistånd i EÅV i syfte att tydliggöra rutiner och ansvar vid händelser med kopplingar till våldsbejakande extremism.	lokala VBE-samordnare.		
Stötta stadsdelarna med kunskapshöjning samt metodutveckling inom ramen för stadens avhopparverksamhet/SIG, anhörigstöd och behandlingsenheten.	Socialförvaltningens VBE-samordnare i samverkan med stadens centrala VBE-samordnare på SLK	Löpande under 2020	VB, T1 och T2.
Anordna föreläsningar för ledning och kuratorer i Stockholms stads skolor med fokus på anmälningsskyldigheten som är kopplad till VBE	Föreläsningen genomförs tillsammans med utredare vid kompetenscenter barn och unga med ansvar för unga och unga lagöverträdare och VBE-samordnaren på utbildningsförvaltningen	Under två tillfällen våren 2020	Utbildningen utvärderas efter genomförd föreläsning. Vid behov anordnas flera tillfällen av föreläsningen under hösten 2020

Uppföljning

Enligt stadens riktlinjer ska handlingsplanen behandlas av ansvarig nämnd och godkännas av kommunstyrelsen. Handlingsplanen ska följas upp årligen inom ramen för ordinarie styrning under mål 1.2 Stockholm är en trygg säker och välskött stad att bo och vistas i. Handlingsplanen revideras årligen utifrån aktuell lägesbild. Lägesbilden tas fram tillsammans med andra berörda nämnder samt i samarbete med polisen. Nästa revidering sker i samband med tertialrapport 1 2021.